

1 MEI 1920.

AFLEVERING 1.



NADruk VERBODEN.

Opgericht door E. HEIMANS, J. JASPERS Jr. en JAC. P. THIJSSE.

REDACTIE

J. HEIMANS, AMSTERDAM.

JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

ADRES DER REDACTIE:

JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

UITGAVE VAN:

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

ADMINISTRATIE:

2e OOSTERPARKSTRAAT 223, AMSTERDAM

Prijs per Jaar / 6.50.

VIJFENTWINTIG.

MET deze aflevering begint onze vijftiengste jaargang. Wij hadden er gaarne een jubel-jaargang van gemaakt, met een paar extra afleveringen, waarin in het bijzonder aandacht zou zijn geschonken aan eenige van de vele belangrijke onderwerpen op het gebied van natuurstudie en natuurbescherming, die thans actueel zijn. Maar het is anders uitgevallen. De hoge papierprijzen en drukloonen maken zooiets onmogelijk en wij zullen al blij zijn wanneer wij ons werk zullen kunnen voortzetten zonder belangrijke prijsverhoging of ruimtebesparing. Doch voortzetten moeten wij het, want de groote beteekenis van natuurstudie wordt nu veel duidelijker beseft dan een kwart eeuw geleden. Het beste bewijs daarvoor zijn wel de vele op- en aanmerkingen, die wij haast iederen dag vernemen en die ons ook iederen dag het doen betreuren, dat de tijdsomstandigheden niet gedoogen, dat ons blad ruimte genoeg geeft om aan de velerlei wenschen te voldoen. Wij kunnen alleen zeggen, dat wij iedere opmerking die ons bereikt in ernstige overweging nemen en dat wij er naar zullen streven rekening te houden met al de zoozeer uiteenlopende wenschen en behoeften.

Het is een bont stuk werk, dat achter ons ligt, vol aanloopjes en struikelingen, maar ook met menig goed uitgevallen stukje en velerlei aansporing, die tot goede uitkomsten heeft geleid. Menigeen, die als kind een briefje schreef aan *De Levende Natuur* of een kleine mededeeling inzond, heeft zich ontwikkeld tot een goed naturalist en sommige hunner nemen nu in de wetenschappelijke wereld een groote plaats in. En dat gaat gelukkig nog altijd voort. Onze rubriek Vragen en Korte Mededeelingen is lang niet het onbelangrijkste deel van ons blad, en hoe wij in de „groote letter“ soms afdwaalden, de laatste bladzijden behielden altijd het contact met de oorspronkelijke bedoelingen der oprichters van het „Tijdschrift voor Natuursport“.

Van die oprichters ben ik alleen overgebleven. Eerst ontviel ons Jaspers en in 1914 gebeurde het grootste ongeluk dat ons tijdschrift kon treffen, toen E. Heimans viel, midden in zijn werk. Hij toch was van het begin af de ziel der beweging, zocht in rusteloozen ijver telkens nieuwe banen en wist aan alles wat hij ondernam door den gloed van zijn geestdrift en door de juistheid en aantrekkelijkheid van zijn beschouwingen een bekoring mee te deelen, die opwekte tot navolgen, tot medewerken, tot voortzetten. Het laatste heeft hij dit wel gedaan toen hij de studie der geologie ter hand nam en in een paar meesterlijke artikelen deed gevoelen hoe deze tot dien tijd miskende tak van natuurstudie een bron kan zijn van hoog genot en hoe ieder, die maar wil, er aan beginnen kan. En hoe voorzichtig was hij te gelijker tijd; er heeft nooit een popularisator geleefd, die meer dan hij vervuld was van eerbied voor de wetenschap en haar ingewijden. Wij kunnen onzen vijfentwintigsten jaargang niet beter vieren, dan door Heimans te eeren en te herdenken. Naar ik hoop, zal de gelegenheid daartoe zich in practischen vorm voordoen en ik beloof u vast, dat er een deel van onze beperkte ruimte gewijd zal worden aan de Heimans-stichting. De meeste onzer lezers weten wellicht niet dat de Heimans-stichting reeds bestaat. De (het woord walgt mij haast) „tijdsomstandigheden“ zijn oorzaak, dat zij tot nog toe aan de uitvoering van haar program weinig gedaan heeft. Doch weldra zal het er van komen en dan zal u gevraagd worden om mede te werken ten einde de noodige fondsen bijeen te brengen voor den bouw van een voor ieder kosteloos toegankelijk museum voor plantkunde en delfstofkunde te Amsterdam, in aansluiting met het zoölogisch en palaeontologisch museum dat door Artis gebouwd zal worden. Hoe heeft Heimans zelf altijd gewenscht, dat zulk een museum eenmaal in de hoofdstad tot stand zou komen. Hoe hebben de kleine voorlooptjes te Denekamp en te Maastricht zijn belangstelling genoten! En welk een voldoening zou het zijn als het vijfentwintigste jaar van het bestaan van zijn blad het begin van uitvoering zou zien van een van zijn lievelingsdenkbeelden!

Het zou een van de mooiste dingen zijn, waaraan ons blad heeft meegeewerkt. Het heeft ondertusschen al deel gehad aan veel belangrijk gebeuren op natuur-historisch gebied: aan de oprichting der Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging, de Ornithologische Vereeniging, Natuurmonumenten, Floristisch

onderzoek van Nederland en nog een paar dingen, aan de eene meer, aan de andere minder, en die alle met elkander maken dat het er met de natuurstudie en natuurbescherming in Nederland heel anders uitziet dan een kwart eeuw geleden. Wij hopen dat al die vereenigingen ook nog eens aan Heimans zullen denken.

Behalve de Heimans-stichting vraagt velerlei werk onze aandacht. Sommige medewerkers wekken op tot nauwkeurige vogelstudie, andere vragen aandacht voor de insecten, het historisch element begint wat naar voren te komen, de jongeren verheffen hun stem en dat alles moet leven en werken om bekendheid en bestaan te verzekeren aan de onuitputtelijke natuur van ons merkwaardig vaderland. Want na al het werken van een kwart eeuw staan wij nog aan het begin. Nog altijd kan geen volledige natuurbeschrijving gegeven worden van Nederland, nog altijd kan iedereen, zelfs het schoolkind, hopen, daar de een of andere bijzonderheid toe bij te dragen. Nog altijd dreigt het gevaar, dat veel van ons landschap verloren gaat eer wij het kenden. En daarom, al is thans de feestelijke stemming een weinig verstoond, beginnen wij met nieuwen moed onzen nieuwen jaargang in de hoop, dat onze vrienden, groot en klein, ons zullen blijven steunen.

JAC. P. THIJSSSE.

DE SLOBKOUSBIJ EN HAAR NEST.

(*Macropis labiata*. F.)



De slobkousbij kan tevreden zijn; ze verheugt zich sinds 1880 in de belangstelling der Nederlandsche bijenvrienden. Dat is een heele tijd, maar het resultaat is nog heel mager en daarom wil ik het eens wagen, de balans op te maken van alles, wat we in die veertig jaren over dit aardige bijtje in ons land hebben waargenomen. Natuurlijk op hoop van zegen, d.w.z. in de hoop, dat er het volgend jaar een overvloedig materiaal van waarnemingen in D. L. N. moge verschijnen!

Laat ik dit vlijtige bijtje eerst nog even aan de jongeren onder u voorstellen. 't Is een glimmend zwart bijtje met een paar heel smalle lichte streepjes over de laatste achterlijfsringen. (fig. 1). De schenen van de achterpooten dragen een schuiertje van dichte witte haren, de voet is zwart behaard, zoodat het witte slobkousje des te beter opvalt. Wie het nog niet kent, moet in de zomervacantie maar eens een uurtje bij een flinke groep van gele wederik gaan zitten en ik wed, dat hij niet lang hoeft te wachten, of hij zal het in rustige vlucht zien verschijnen en regelrecht op de hardgele bloemen zien neerstrijken. Als hij dan nog twijfelt, neemt hij even zoo'n bijtje in een vangbuis en kan dan met of zonder loupe constateeren, dat de voorvleugels maar twee cubitaalcellen hebben. Zeg nu niet: „daar heb je weer van die geleerde woorden, waar een eenvoudig mensch niet uit wijs wordt!“ Ik zal die beide cubitaalcellen in de figuur even